

A GĀMA AYI SŪO A PŌOL NA SĒB KŪ A TIMOTI

I Maa Pōol na ı a Yesu Kırısıto nıtōnāa tu a Nāaηmın bōfo pō, nı a nεε won tır kŭ sı a nyevor nyā na be a Yesu Kırısıto 'yōo,

II sεere naa a gān nyā korō a fōo Timoti na ı a n binōnāa. Wāefō, nı nıbaal, nı nyā'maar na yi a Sāa Nāaηmın nı a sı Soro Yesu Kırısıto jie wō be a fō sē.

III N ma puor a Nāaηmın nyā ın tōnō korō yāan nı a n tıer wō jaa nıtāa a le a n sāakpāmıne na dōo ı, n maa iın a fō yele ε, naa ma tıer fō sŭorō Nāaηmın korō fō tāsōo nı mōtōo.

IV N ma lieb tıer a fō nıbikōo fon ηma, naa bŭorō ıka n nyε fō ka a n pŭo pel.

V N lieb tıer a fō yelmāε sŭofō, a 'lo a fō makōma Loıstı nı a a fō ma Yunıstı na dōo tara, le le n mı bōon ıka fō mı tara wō naa.

VI A le jūu, n lieb tıer fō ıka fō mōo nıbir fire a Nāaηmın kŭfo 'lo na be a fō pō ın dōo dŭol fō a n nuur ka fō nyε.

VII Bojūu a Nāaηmın Sıε won kŭ sı ba ı dābāε Sıε ε, tıche Sıε 'lo na kŭ sı kpēo ka sı tara nōfo, nı māε nyōofō.

VIII Taa joro vā nı a sı Soro 'yer mŭolfō ε, bu a maa ban pōo a die pō a wō jūu ε, tıche pŭo ma a sı 'mataa dire a dōoyε a Nāaηmın 'yer nōo mŭolfō pō, na fō dıel a Nāaηmın kpēo.

IX 'Lo le faa sı na wō bŭol sı ıka sı ı cheche, a ba ı a sı tōmō jūu le ε, tıche a wō bōfo nı a wō

wãefo jũu le. Si nyen a wãefo nyã a Yesu Kırısto 'yõõ tiche ka a wer wa maal.

X Tiche pöpãanyã, Nãanmın wiil sın a wãefo nyã tu a si Fafaara Yesu Kırısto na wa a wer pö, na wö wa töö kũu ti na wö de a 'yer nõö wiil si a nyevor na ba tara baarfo ε.

XI A 'yer nõö nyãna jũu le wö ir ma ıka n ı mómúóó nı nıtõnãa nı wiwile.

XII A anyãna jũu le n dire a döoye, tiche vã ba kpe ma ε, bojũu n böön a nıre 'lo ın söö naa böön ıka won gu ma naa ti tãn a bıbir 'lõnõ nı a ala won de 'yõõ a n nuur pö.

XIII Nyöo a 'yer sõ ala a le ne fun wõ yi a n sê, a sööfo nı a nõfo ala na be a Yesu Kırısto 'yõõ.

XIV Gu a yelmãe 'lo a Nãanmın na de 'yõõ a fu nuur pö nı a Nãanmın Siε sööfo 'lo na be a si 'yõõ.

XV Fö böön naa ıka a bala ba jaa na be a Asıya tör man bar, Fıgelusı nı Hemogenusı gba mı pöo ba naa.

XVI Nãanmın wö maal vıla kú a Onesiforusı nı a wö yir dẽme, bojũu 'lo le ma 'yõönõ ma ãkpẽö, vã ba kpe wö ın be a pööfo die pö jũu ε.

XVII Wö gba na wa wa a Worom, wö yö bö man nıbijıe ti nye ma.

XVIII A si Soro wö söö wö a wö nye maal vıla a 'yer töorfö bıbir daar. Fõö mãe böön naa a le won söö ma jã be a Efesus.

II

I Fõö na ı a n bie, pãa kpẽme a wãefo 'lo na be a Yesu Kırısto 'yõõ.

II A le fon wõ a n sã a nyoo bala niem, de wiil a yelmãe dẽme ni ni na tõo wiil a ba taaba.

III A fõo mi, pso si dire a dooye nitãa Yesu Kırısto soja mãe.

IV A soja 'lo na be a wõ tõmõ pɔ, ma booro naa ıka a wõ maalfu a pele a 'lo na de wõ a tõmõ, maa le tõonõ bere a bıbir jaa yelboorsi pɔ ε.

V Ala ı a bala na joro chıre taa booro na ıka ba dõo a ba taaba, ba ma jon tu a le ban wile.

VI A kooraa 'lo na ba joro yãan ε, le ma de a bõdõo.

VII Tıer kaa a le ın 'yerε, bojũu a si Soro na kufu naa a jaa par bõofu.

VIII Tıer a Yesu Kırısto na ir a kũu pɔ, na yi a David bala pɔ. A anyãna le ı a maa 'yer nõo moalfu,

IX a pɔ le n dire a dooye, a ba wa lũ ma ni bõjorsi nıdeer kaar. Tıche baa tõo a Nãanmın 'yer lũ ε.

X A le jũu le so, ka nyoo n mãe a bala a Nãanmın na ir jũu ka ba mi na nye a faafu 'lo na be a Yesu Kırısto 'yõo ni a Nãanmın tur.

XI A 'yer na ı yelmãe ni nyã ıka, ala ı sın ni 'lo le 'mataa kpi, sın ni 'lo le na 'mataa tara a nyevor.

XII Ala ı si nyoon si mãe, sın ni 'lo le na 'mataa di a nãa. Ala ı si chiir wõ naa, wõ mi na chiir si naa.

XIII Ala ı sın baa tara yelmãe ε, tıche 'lo chene na tara yelmãe, bojũu wõ kõ tõo chiir a wõ mãe ε.

XIV Mõo nıbir tıere ba a anyãna, na fu kpãana ba a Nãanmın niem ıka, ba ta chıre taa ni a

'yerbie ε. A ba maala vɪla jaa ε, tɪche a ma s̄on a bala na chele tɪε.

XV M̄õ na f̄o de f̄o m̄ãe k̄o N̄ãan̄m̄un, an ɪ a 'lo m̄ãe le p̄εε f̄o, na f̄o ɪ t̄õt̄õn̄õ 'lo na ba joro v̄i ε, na f̄o wile a yelm̄ãe 'yer na tor.

XVI Bar a nech̄ure ala na ba tara par ε, boj̄ũu a le na j̄ãn n̄ibe bar ka ba k̄õ le ɪ N̄ãan̄m̄un n̄ibe ε.

XVII A ba wiilf̄o na ȳoon gb̄otor kaar. Him̄unayas n̄i Filetus̄i m̄i p̄oo ba naa.

XVIII Ba bar a yelm̄ãe tɪ 'yer ɪka k̄ũu p̄o ir f̄o po naa, na ba s̄on bam̄ine soof̄o.

XIX Tɪche N̄ãan̄m̄un 'yer par kparaa ara na, ka a sebie anȳã seb a w̄o p̄o, "A s̄i Soro b̄õon a bala jaa na ɪ a w̄o n̄ibe." (*A S̄orf̄o Ḡãn 16:5*) Na w̄o le 'yer, "V̄ẽ ka a bala jaa na b̄oolo a s̄i Soro yuor, t̄oo yɪ putuyele p̄o."

XX A yir kp̄ẽε p̄o, b̄õdimaal bom̄o ma ben be, ka am̄ine ɪ selma, n̄i kp̄ãna, tɪche ka am̄ine m̄i ɪ daar n̄i ȳooraa, ka am̄ine ɪ b̄õ'ȳõons̄i, ka am̄ine ɪ bab̄ãma bom̄o.

XXI Ala ɪ n̄ire jaa na p̄εen w̄o m̄ãe a bons̄i anȳã un b̄ool kaar, won kaara na b̄õdimaal bom̄o na tara 'ȳõof̄o na w̄o oo w̄o m̄ãe tara t̄õn̄õ k̄o a yir soo, ka won t̄oo de maal t̄õv̄ila jaa b̄oro.

XXII T̄oo yɪ a p̄olbil ãḡãn b̄õb̄ors̄i p̄o, na f̄o turo yeltors̄i, na f̄o tara soof̄o, n̄i n̄õf̄o, n̄i nȳã'maar, 'mat̄ãan a bala na puoro a s̄i Soro n̄i a nȳã cheche.

XXIII T̄or a j̄ol yele n̄i a nech̄ure na ba tara par ε, boj̄ũu a maa yaara tɪ waan j̄εε ε.

XXIV A ba s̄εε ɪka a s̄i Soro t̄õt̄õn̄õ w̄o b̄oro j̄εε ε, tɪche w̄o maala v̄ila k̄oro n̄ire jaa, na w̄o t̄oo wile, na w̄o tara k̄ãnyir.

XXV A bala na chure, wiil ba jomm, amune Nāanmūn na wa soo naa ka ba lieb a ba tier, na ba wa bōo a yelmāe.

XXVI Le le a ba tier na yuo a ba faa ba mǎe yin a Satan chebaa pɔ, a le won nyoor ba a ba ure a wo bofo.

III

I Tiche bōon a yele nyāna ũka a bɪbir baaraa daar, dooye na ben be.

II Nibe na nōn a ba mǎe, libinōnbɔ, mǎe 'moofɔ, ba kō 'yōonō nibe e, na ba kō wōnō a ba doorbɔ toor e, ka bon maa see ba e, na ba kō ũ cheche e.

III Ba maa tara nure tier e, ba maa vǎ kɔ nure e, na ba sōonō taa yoe, baa nyoorɔ ba mǎe e, na ba 'yere 'yerbikpǎen, na ba chire yelvla.

IV Ban ũn gagarɩ, na ba ũ jukpǎen dēme, na ba boorɔ yuor, ban nōn bōvɛɛɩ gar ban nō Nāanmūn,

V ba maal ba mǎe Nāanmūn puorbo kaar, tɩ chiir a wo kpēo. Ta gbere ba e.

VI A ba pɔ le a bamune ma fara kpɛere a yie pɔ na ba yoorɔ bele a pɔbɔ bala na ba bōo a ba tier gaa jie e, ka a ba yeldebe dɔl taa, ka a yeldebe jaa volaa ma nyoo ba.

VII Ba ma jāna na bɪbir jaa tɩ ba maa tōo bōo a yelmāe e.

VIII Nitāa le a Janɩɩ nɩ Jābɩresɩ na ba soo a Mosesɩ e, le mɩ le a nibe banyāna mɩ tor a yelmāe, baa tara tier vɩla e, a soofɔ yele jūu, ba ũn faa.

IX A ba yeke kɔ̄ chen teer ε, a le an kaara a nibe ayi banyāna. Nire jaa na nyen a le ban jol jā.

X Fɔ̄ɔ mǎε gba jaa nyen a n wiilfo bɔ̄ɔ, le a n beraa na kaara, bon 'lo un buɔɔ a n nyevɔɔ pɔ, a n soɔfo, a n kānyir, a n nɔ̄fo le un ara kpɛɔ,

XI a dooye un di, ni a le ban ge ma. Fɔ̄ɔ mǎε bɔ̄ɔn naa a le na pɔɔ ma a Antiok, ni a Ikoniyum, ni a Listira tɛn pɔ, tiche ka a si Soro faa ma yin a jaa pɔ.

XII Sure jaa, a bala jaa na buɔɔ ũka ba turo a Nāanmɔn sɔr, na ba pele a Yesu Kirisito pɔɔ, na nyen gefɔ,

XIII tiche a putudeme ni a bala na maal ba mǎε nɔmɔn kaar, na kpɛn sɔ̄ɔnaa pɔ, na ba we, ba bele naa ba taaba, ka ba kpe taa belfɔ pɔ.

XIV Fɔ̄ɔ 'lo, mɔ̄ɔ nibir ni a le fon jǎn na fo soɔ de, bojūu fo bɔ̄ɔn a nire 'lo sɛ fon jǎn,

XV ni le a fo bibile sɔ̄ɔ jaa fon bɔ̄ɔ a Nāanmɔn gǎn, na tɔ̄ɔ sɔ̄ɔ fo ka fo tara yɛ, nye faafɔ, fon soɔ de a Yesu Kirisito jūu.

XVI A Nāanmɔn gāma a jaa yi naa a wɔ sɛ, na a sɛε wiilfo, na a wile 'mabfo ni choɔrfɔ, naa na wiil nire ka wɔ ũ nitor.

XVII Le le a Nāanmɔn nire na bɔ̄ɔ na wɔ kpɛme ku tɔ̄vɩla jaa buɔɔ.

IV

I N kpāana fo naa a Nāanmɔn niem ni a si Soro Yesu Kirisito na wa tɔ̄ɔr a kūn ni a vɔε 'yer, a wɔ waa daar, ni a wɔ nāalɔ̄ɔ.

II Mɔ̄ɔlo a 'yer sɔ̄ɔ jaa, ka sɔr yuon bu ka sɔr ba yuo ε, kpāana ba, na fo wile, na fo 'yɔ̄ɔnɔ̄ ba ākpāen, na fo tara kānyir wile ni.

III Bojũu sõo waara ka nube kõ le chele a wiilfo ala na tor ε, tiche ka a ba tobo jõõnõ ba 'yeryor wõfo 'yõo, ka ba bool wiwiilyoo lõõtaar ka ba wile ba le ban booro.

IV Ban pãa lieb puor 'yõo a yelmãe na ba chele a wiilfo ala na ι jire.

V Tiche fõõ 'lo bõõnõ sõ, na fo tara kãnyir a fo dooye po, na fo moolo 'yere a Nãanmın 'yer, na fo tõ a le a Nãanmın na booro.

VI Bojũu a n nyevor nı a tõmõ a Nãanmın na ku ma ben baaraa ka n kõ yaar tı kpi ε.

VII Maa jeb a jebvıla, naa jo baar tun a le a Nãanmın na booro, naa tara a soofu.

VIII Põpãanyã, a sı Soro na ι a yelmãe to tooro bin naa a nyevor nãa jupil gun ma, won na ku ma a daar 'lõnõ, maa tee ba le ε, tiche a bala jaa na nõ a wo waa.

IX Mõ wa a n sã fofoo jaa.

X Bojũu Demas na nõ a dına wer jũu tor ma naa tı chen a Tesalonika, ka a Kırısın mı chen Galatiya ka Titusı mı chen Dalmatiya.

XI Luka tee le be a n sã. Yõo Maakı ka yı 'mataa wa, bojũu wo tara na tõnõ na won sõõ ma a tõmõ po.

XII N tõn Tıchıkusı be a Efesus.

XIII Fõõ wa waara, de a fuuvee 'lo un bar be a Toroyas be a Kapusı sã nı a gãma na fo 'mataa den a seer ala ban seb 'yõo a per gãn po waan.

XIV Aleksanda na ι a sãakuro maal man deer, a sı Soro na yab won a le won maal ma.

XV Fõõ mı, bõo a wo yeke sõ, bojũu wo chure naa a le sın 'yere.

XVI A dõo 'lo n 'yer faa a n mãe, nıre jaa ba wa puo ma e, tıche ba jaa tır man bar. Nãanmın wõ ta de a le yãan ba sãma e.

XVII Tıche a sı Soro ara na gu ma na wõ kũ ma kpẽo, ka a na tu a n 'yõo, ka a 'yerbir tõo mool, ka a bala na ba puor e, wõ naa. Le le a Nãanmın faa ma a jukpẽe nee po.

XVIII A sı Soro na faa man yin yelbier a jaa po, na wõ chiin ma a wõ saaju nãalõo po. 'Lo le so a tır bıbir nı bıbir jaa. A ı a le.

XIX Puor Pırısıla nı Akuila, nı a Onesiforusı yir dẽme ba jaa.

XX Erastus chene na be Korıntı. Torofımusı an ooro ka n bar wõ be Miletusı.

XXI Mõ tı na fı wa tıche ka oor daar ta. Yubulus puoro fı naa nı Pudensı nı Linus nı Kılaudiya nı a yeer ba jaa.

XXII A sı Soro wõ be a fı sã, ka a wõ wãefu be a yı jaa sã.

**A Nãanmun Nɛtur Oaala Gãn, Burfoor
Birifor, Southern: A Nãanmun Nɛtur Oaala Gãn,
Burfoor New Testament**

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Birifor, Southern

Contributor: Aramaic Bible Translation, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

97b1f1fe-19fd-52d9-9481-ad2a6ade2772